

SĂPTĂMÎNA TOLERANȚEI - A TOLERANCIA HETE WOCHE DER TOLERANZ - 1996

După decenii în care s-a făcut „totul” pentru a estompa tradițiile, istoria, trecutul (bun sau rău, rău și bun, are mai puțină importanță acum), pentru a înlesni uniformizarea, tentativele de a reînoda tradiții seculare sînt menite să confere comunităților acea necesară personalitate care le-a fost răpită prin politica tăvălugului naționalist-totalitar. Liga Pro Europa, la acest capitol, a înregistrat sau este pe cale de a înregistra autentice succese. A VII-a ediție a Universității de Vară de la Bálványos, a III-a ediție a Crosului Pro Europa, a II-a ediție a Zilelor Europa Napok, ca și Săptămîna Toleranței, pot fi considerate asemenea inițiative creatoare de tradiție.

Ediția din acest an a „Săptămîinii Toleranței”, în mod firesc mai ambițioasă decît ediția inaugurală de anul trecut, și-a propus - și în bună măsură a realizat - un program mai complex, mai variat, și cu un impact mai profund asupra publicului, decît cea care dorea să marcheze cinci ani de la tragicele evenimente din martie '90. Este la fel de adevărat că, în același timp, am fost nevoiți să renunțăm la multe din proiectele noastre, mai puțin din lipsă

de mijloace financiare - asigurate cu generozitate de Fundația Heinrich Böll din Germania -, cît din lipsă de parteneri dispuși să onoreze prin prezență o manifestare „provincială”, să-și asume oboseala unei călătorii din Capitală. Cu afit mai onorabil este gestul acelor care au răspuns fără ezitare invitației, apreciind la adevărată sa valoare importanța prezenței lor la o astfel de manifestare publică creatoare de modele.

Ca și anul trecut, între 19-25 martie, publicul țîrgumureșean - aruncat cu șase ani în urmă în mijlocul unor confruntări sîngeroase de către persoane, instituții, „forțe oculte” care astfel și-au asigurat supraviețuirea după neașteptata turnură din decembrie -, a avut parte de o paletă largă de manifestări civice și culturale.

Dacă la capitolul mese rotunde s-a înscris o dezbateră teoretică, intitulată „Tentația intoleranței”, unde alături de gazdă (Smaranda

ENACHE) i-am avut ca oaspeți pe Magda CĂRNECI și Gabriel ANDREESCU din București, HORVÁTH Andor și Claude KARNOUOH din Cluj, și Rudolf HERBERT din Köln, (dezbateră ce urmează să apară integral în paginile numărului 3 al revistei Altera), la cea destinată socializării copiilor romi în școala generală și intitulată „Pe urmele unei prejudecăți”, schimburile de idei ale specialiștilor au urmărit un scop mai terestru și mai pragmatic, căutîndu-se soluții viabile pentru învățămîntul celei mai vulnerabile comunități de elevi. Cei peste 50 de participanți la dezbateră, care în

prealabil au străbătut în cadrul unei vizite de informare clasele cu un număr însemnat de elevi romi ale școlilor generale Nr.1, 8 și 12, precum și Centrul de primire a minorilor, au avut prilejul să constate la fața locului dramatica discrepantă dintre iluziile instituțiilor școlare, imaginea idilic-optimistă a inspectoratului școlar pe de o parte, și realitatea dezolantă în care se zbate generația viitoare a etniei romilor. Spre regretul nostru, prezența unor înalți funcționari de stat, din partea Ministerului Învățămîntului,

Forumul Intercultural al Minorităților

dezbateră, a Ministerului Muncii, a Inspectoratului Județean, dar și a unor reprezentanți ai elitei intelectuale a romilor, nu a avut menirea să ușureze găsirea soluțiilor, discursul domniilor lor semănînd mai degrabă cu festivismele epocii laudătorilor de profesie, preocuparea sinceră pentru soluții moderne fiind nesemnificativă.

Tot în cadrul dialogurilor, o atenție deosebită merită cele trei sesiuni ale *Forumului Intercultural al Minorităților*, la care alături de alți invitați (reprezentanți ai partidelor politice, organizațiilor neguvernamentale sau personalități independente), au participat și reprezentanții sau liderii a 11 minorități (din cele 18 invitate), dezbătînd timp de două zile teme ca: rolul limbii și învățămîntului în prezervarea identității naționale, reprezentarea politică a minorităților, contribuția culturii minorităților la patrimoniul cultural național și cunoașterea acestuia de către majoritate.

(continuare în pagina 6)

CALENDAR

NAPTÁR

2 martie - Seminarul „Europa începe acasă” organizat de LPE la Odorheiu Secuiesc.

6 martie - Masa rotundă „Relațiile româno-maghiare și integrarea euro-atlantică”, prilejuită de vizita delegației FIDESZ, condusă de dl. ORBÁN Viktor.

12 martie - Întâlnirea membrilor Consiliului de Coordonare al LPE cu Ambasadorul Ungariei, dl. SZŐCS Ferenc, aflat în vizită la Tg. Mures

13 martie - Masa rotundă „Dialogul generațiilor”, organizat de ICS în colaborare cu Grupul pentru Dialog Social, București.

- Dna Smaranda ENACHE a avut întrevederi cu Dna Susan LAFFEY din Foreign Office - Londra și dl. Gunnar H. LINDENMAN, Ambasadorul Norvegiei, aflați în vizită la Tg. Mureș.

15-16 martie - Seminar pentru lansarea programului *Oficiului pentru Protecția Minorității Romilor*, organizat de APADO la Brașov. Din partea LPE a participat HALLER István.

19-25 martie - „Săptămîna Toleranței”, Ediția a II-a, Tîrgu-Mureș.

25-27 martie - Reuniunea *Comitetului Internațional de Pilotaj al CIVITAS* la Strasbourg - a participat Smaranda ENACHE.

25-31 martie - Seminarul „Forum de întîlniri și pregătire pentru promovarea și organizarea sistemului democratic și pluralist, precum și a statului de drept în România”, Berlin-Erkner, Germania. Din partea LPE a participat Mircea BEȘA.

28-30 martie - Seminar itinerant organizat de LPE - Filiala Satu Mare.

30-31 martie - Conferința anuală APADO, Brașov. Din partea LPE a participat HALLER István.

30 martie - 3 aprilie - Vizita de studiu și documentare a Colegiului Democrației la București.

1-5 aprilie - Seminarul „Introducere în predarea democrației”, organizat de American Federation of Teachers, în colaborare cu Federația Sindicatelor din Învățămîntul Preuniversitar și Liga Pro Europa, Tîrgu-Mureș.

4 aprilie - Dl. Consul al SUA, Nathan BLUHM a vizitat LPE în cadrul unor contacte la Tg. Mureș.

19 aprilie - Masa rotundă „Protecția drepturilor copilului în școlile Tîrgu-Mureșului”, organizată de Biroul pentru Drepturile Omului din cadrul LPE la Tîrgu-Mureș.

21-26 aprilie - Vizita de studiu și documentare a Colegiului Democrației la Budapesta.

22-26 aprilie - Conferința internațională „Conflicte cronice, cheile de soluționare și cultura păcii”, Guernica, Spania. Din partea LPE a participat SPIELMANN Mihály.

26-28 aprilie - Cea de-a VII-a întîlnire a Centrelor pentru Pluralism și a Jurnaliștilor Independenți, organizată de IDEE la Varșovia. Din partea LPE a participat KACSÓ Judit-Andrea.

27-28 aprilie - Seminarul Internațional „Democrație în Europa de Est: tradiții și perspective”, organizat la Stockholm de DemokratiAkademin. Din partea LPE a participat Smaranda ENACHE.

mărcius 2 - „Európa itthon kezdődik”, a PEL által Székelyudvarhelyen rendezett szeminárium.

mărcius 6 - „A magyar-román kapcsolatok és az euro-atlanti integráció”, ORBÁN Viktor, a FIDESZ elnökének látogatása alkalmából rendezett kerekasztal-beszélgetés.

mărcius 12 - APEL Koordinációs Tanácsának találkozója a marosvásárhelyre látogató SZŐCS Ferencsel, Magyarország nagykövetével.

mărcius 13 - „Nemzedékek párbeszéde”, a Diákok Kulturális Kezdeményezésének, a Társadalmi Párbeszédért Csoporttal közösen szervezett bukaresti kerekasztal-beszélgetése.

- Smaranda ENACHE találkozott a vásárhelyre látogató Susan LAFFEY-vel, a londoni Foreign Office képviselőjével, valamint Gunnar H. LINDENMAN-nal, Norvégia nagykövetével.

15-16 mărcius - A roma kisebbség óvására létrehozott hivatal avatószeminárium, a brassói Ügyvédek az Emberi Jogok Védelméért rendezésében. A PEL-t HALLER István képviselte.

19-25 mărcius - „A tolerancia hete”, második rendezvénysorozat, Marosvásárhely.

25-27 mărcius - A CIVITAS nemzetközi bizottságának találkozója, Strasbourg. A PEL-t Smaranda ENACHE képviselte.

25-31 mărcius - „Találkozók fóruma és felkészülés a demokratikus és pluralista rendszer, valamint a jogállam támogatására és megszervezésére Romániában”, Berlin-Erknerben (Németország) rendezett szeminárium. A PEL-t Mircea BEȘA képviselte.

mărcius 28-30 - A PEL szatmári fiókszervezete által rendezett vándorszeminárium.

mărcius 30-31 - az Ügyvédek az Emberi Jogok Védelméért évi közgyűlése. A PEL-t HALLER István képviselte.

mărcius 30 - április 3 - a Demokrácia Kollégiumának bukaresti tanulmányútja.

április 1-5 - „Bevezetés a demokrácia oktatásába”, szeminárium, melyet az American Federation of Teachers az Egyetemelőtti Oktatás Szakszervezeteinek Szövetségével és a PEL-val közösen szervezett Marosvásárhelyen.

április 4 - Nathan BLUHM, az Egyesült Államok konzuljának látogatása a PEL székhelyén.

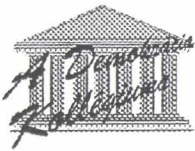
április 19 - „A gyermekek jogainak védelme Marosvásárhely iskoláiban”, a PEL Emberjogi Irodája által rendezett kerekasztal-beszélgetés.

április 21-26 - a Demokrácia Kollégiumának budapesti tanulmányútja.

április 22-26 - „Tartós összetűzések, a megoldás útjai és a béke kultúrája”, a spanyolországi Guernicában rendezett nemzetközi konferencia. A PEL-t SPIELMANN Mihály képviselte.

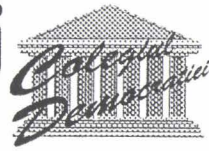
április 26-28 - a Pluralista Központok és a Független Újságírók Hálózatának hetedik találkozója, melyet az IDEE szervezett Varsóban. APEL-t KACSÓ Judit-Andrea képviselte.

április 27-28 - „Demokrácia Kelet-Európában: hagyományok és kilátások”, a DemokratiAkademin által Stockholmban rendezett nemzetközi szeminárium. A PEL-t Smaranda ENACHE képviselte.

Colegiul Democrației

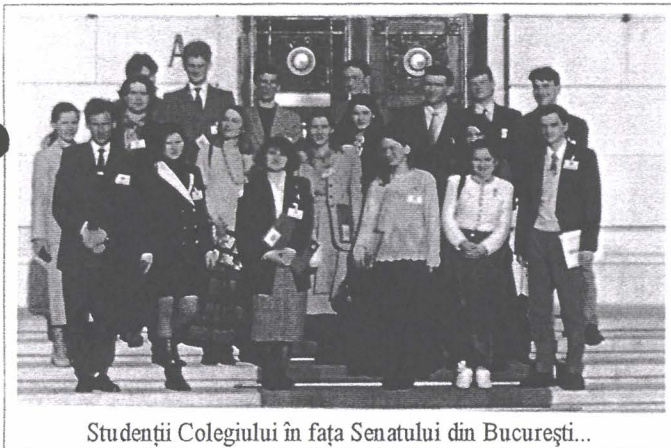
la București și Budapesta

După o perioadă de cursuri și ateliere desfășurate săptămânal, studenții Colegiului Democrației, finanțat de UE - PHARE au efectuat vizite de informare și dialog la instituții importante - Parlament, Președinție, Guvern, Ambasade - la București și la Budapesta. În derularea acestor vizite, simbolic simetrice, tema generală a dialogului a fost: specificul, structura și modul de organizare al instituției vizitate; modalități de realizare a sarcinilor și obiectivelor propuse; raportarea acestora la buget; structura de personal; raportul dintre numărul angajaților și numărul de profesioniști (experți); posibilități de acoperire cu personal pregătit a problematicii legate de modernizarea vieții sociale (management, asistență socială, protecția cetățenilor, protecția calității vieții, protecția dreptului la proprietate).

Vizita la **București** s-a desfășurat în perioada 30 martie-3 aprilie s.c. și a debutat la **Senatul României** unde dl. Prof. Victor DUCULESCU - șeful adjunct al Departamentului pentru Lucrări Parlamentare și dna Veronica IACOB au făcut o largă prezentare a Parlamentului României (istorie, structură, funcționare, componență, tehnici de dezbateră și promulgare a legilor). În cursul dimineții studenții au mai avut întreveneri cu dl. Prof. Valeriu PESCARIU - șeful compartimentului informatică, cu dl. senator Emil TOCACI - șeful Comisiei pentru Învățământ a Senatului, iar la Comisia pentru Minorități s-au întâlnit cu dnii Tănase TĂVALĂ și Ioan URLACU.

Momentul care a stîmuit cel mai mare interes în rîndul studenților a fost participarea la dezbateră a unui proiect de lege în Sala Omnia, urmată de o primire la dl. președinte al Senatului, Oliviu GHERMAN. Întrebat de unul dintre studenți care este în opinia domniei sale cea mai importantă trăsătură a unui tîmăr, dl. Oliviu GHERMAN a răspuns: „Motivația“.

Studenții Colegiului în fața Senatului din București...

A doua zi a fost la fel de încărcată cu întâlniri, dialoguri, informații, avînd loc la **Guvernul României**. Domnul secretar de stat Gheorghe PRISĂCARU - șeful Departamentului pentru Integrare Europeană, Dl. Mihai MILCA - director în Departamentul Informațiilor Publice, dl. Ioan GHIRGOIAȘ - director al Direcției de Resurse Umane, dl. Ivan TRUȘTER - secretar executiv al Consiliului pentru Minorități Naționale au ținut scurte prelegeri prezentîndu-și departamentele, după care au răspuns cu amabilitate întrebărilor studenților.

Vizita la **Palatul Cotroceni** din a treia zi a stagiului la București a fost un succes față de prima ediție a Colegiului Democrației, cînd demersurile noastre de a obține o întreveneră la Președinție au rămas fără rezultat. Domnul consilier Marius GURAN a făcut o scurtă

prezentare privind importanța instituției Președintelui și implicarea acesteia în viața politică și socială a țării.

Cu deosebită amabilitate și căldură Colegiul Democrației a fost primit și la **Ambasada Republicii Ungare** la București permițînd accesul direct al tinerilor la informații privind activitatea unei ambasade, fiind în același timp un gest simbolic pentru relațiile dintre țările noastre. (V.L.)

... și în fața Parlamentului din Budapesta

Între 21-26 aprilie s-a efectuat o vizită „în oglindă“ la Budapesta, avînd ocazia să vizităm **Guvernul, Parlamentul, Oficiul Președintelui Ungariei și Ambasada României la Budapesta**, întîlnindu-ne cu TÖRZSÖK Erika - vicepreședinta Oficiului pentru Minorități Maghiare și cu ORSOS Éva - secretar de stat, președinta Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice, cu TABAJDI Csaba - secretar de stat, cu KORÓDI Mária - vicepreședinta Parlamentului Ungariei, cu MUSTÓ István - membru al Comisiei pentru Integrare Europeană, precum și cu Ioan DONCA - ambasadorul României la Budapesta. Dna. TÖRZSÖK Erika a prezentat legea minorităților din Ungaria, care recunoaște 13 minorități pe teritoriul țării, din care cea mai numeroasă este minoritatea romilor. Dl. TABAJDI Csaba a atras atenția asupra diferenței dintre politica dusă de România și politica Ungariei față de minorități. (În timp ce partidele extremiste din Ungaria nici măcar n-au ajuns în Parlament, în România ele au format coaliția de guvernămînt). Dl. MUSTÓ István - membru SZDSZ și membru al Comisiei pentru Integrare Europeană - a vorbit despre cele trei priorități ale politicii externe a Ungariei: integrarea euro-atlantică, întretinerea și îmbunătățirea relației cu țările vecine și susținerea drepturilor legale ale maghiarilor de peste hotare. (Sz.T.)

...

MUSTÓ István, a Külügyi és Európai Integrációs Bizottság elnöke, az SZDSZ parlamenti képviselője, dióhéjban ábrázolta az integrálódás előnyeit és hátrányait. A konkrét adatok között megemlítette, hogy az integráció Magyarország számára évi 3,5 milliárd ECU „nyereséget” jelentene, s ez Románia számára, tekintettel a méretbeli különbségekre, jóval nagyobb lenne.

Az utolsó találkozóra a FIDESZ elnökével, Orbán Viktorral került sor, akivel a csoport diákjai nemrég Marosvásárhelyen ismerkedhettek meg. A kisebbségi politika, valamint az európai integráció kérdései képezték a beszélgetés gerincét.

A két utat összehasonlítva, a diákok tárgyilagos képet nyerhettek a román illetve magyar politikai valóságról. (O.A.)

Europa începe acasă

Sub acest generic, Liga Pro Europa a organizat la Odorheiu Secuiesc, la 2 martie 1996, o masă rotundă, inclusă, alături de dez-

instituțiilor europene și funcțiilor lor specifice, nu în ultimul rând asupra condițiilor pe care România le are de îndeplinit pentru a-și redobîndi

exigențele, cît și costurile acestei integrări. În aceste condiții, societății civile îi revine rolul de a explicita acest concept și de a aduce proiectul european la nivelul cetățeanului, „la noi acasă”. În acest sens, prioritățile sînt mult mai concrete, de la ameliorarea nivelului de trai, la co-existența solidară cu alte comunități, de confesiuni sau limbi diferite, de la responsabilizarea publică a oficialităților, la promovarea principiilor statului de drept, de la impulsivitatea inițiativei personale în cele mai diverse domenii, pînă la respectarea, în întreaga sferă publică, a dreptului la demnitate și diferență. S-a exprimat îngrijorare față de complicitatea Președinției și Guvernului cu forțe politice anti-europene, cercuri de presiune, rețele de corupție, ca și unele tendințe autoritare și centraliste. S-au enunțat critici față de duplicitatea oficialităților în chiar procesul de re-integrare europeană. Societatea civilă mai poate să-și depășească apatia și resemnarea, iar cooperarea cu mass media, diferitele grupuri reformiste din cadrul bisericii, cu uniunile minorităților poate contribui la deblocarea dialogului social și la prevenirea conflictelor.

Întîlnirea de la Odorhei a avut meritul de a reuni personalități locale de orientări, confesiuni și etnii diferite, a căror cooperare nu este întotdeauna lipsită de tensiuni. Participanții înșiși au reușit să identifice, dincolo de divergențe deja consacrate, numeroase interese comunitare comune, între care și prioritatea creării condițiilor interne ale reintegrării europene, prin aprofundarea solidarității regionale și redescoperirea valorilor de parteneriat și colaborare locale. Presa harghiteană de limbă română și maghiară, televiziunile locale, au mediatizat pe larg și în termeni pozitivi această întîlnire.

(S.E.)

Liga Pro Europa la Odorheiu Secuiesc

baterile organizate la Cluj, Alba Iulia, București sau Poiana Brașov, în proiectul intitulat „*Reconciliere și interculturalitate în Transilvania*”.

Datorită în bună măsură bunăvoinței și entuziasmului doamnei învățătoare Georgeta BUZÁS, 40 de personalități locale, parlamentari, oficialități din Primărie, reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale, preoți, profesori, au contribuit prin intervențiile lor la dezbaterile care au urmat referatelor introductive.

În deschidere, Smaranda ENACHE, co-președintă, SZOKOLY Elek, directorul Centrului Intercultural, Mircea BEȘA, Mircea SUHĂREANU și SPIELMANN-SEBESTYÉN Mihály, membri în Consiliul de Coordonare al LPE, au abordat chestiunea integrării europene din cele mai diferite unghiuri, insistînd asupra istoricului ideii europene,

statutul de partener egal în cadrul sistemului continental. Dintre aceste condiții s-a insistat îndeosebi asupra necesității urgentării reformei instituționale și legislative, adecvarea acesteia la sistemul european de valori, reforma educațională și de mentalitate. Această provocare a sfîrșitului de mileniu ar putea fi formulată succint prin nevoia de a corela identitatea specifică regională cu cea globală europeană, fără a o altera pe vreuna dintre acestea. Este insuficient, au subliniat majoritatea vorbitorilor, să existe o prioritate europeană în programele guvernamentale de politică externă dacă ea nu este însoțită de o voință politică internă. Demagogia pro-europeană, care inundă luările de poziție oficiale, riscă să compromită sensul profund al procesului de integrare și să ascundă în fața opiniei publice atît

Oglinzile democrației, oglinzile cunoașterii

În cursul lunilor martie și aprilie, Liga Pro Europa - Filiala Satu Mare a continuat concretizarea proiectului aflat în derulare, „Oglinzile democrației — Forum pentru promovarea relațiilor interetnice”, program care beneficiază de o finanțare din partea Uniunii Europene, în cadrul Programului PHARE pentru Democrație.

Pe lângă întâlnirile bilunare cu grupul multiethnic (întâlniri ce au drept scop cunoașterea și aprofundarea diferitelor culturi ale etniilor din România), la sfârșitul lunii martie, respectiv în perioada 28-30 martie a.c. coordonatoarea proiectului a organizat pentru participanții la acest program un seminar itinerant prin marile centre multiculturale ale Transilvaniei. Astfel tinerii români, maghiari, germani, evrei și romi au avut ocazia — majoritatea dintre ei pentru prima dată — să descopere „pe viu” tezaurul cultural al principalelor etnii din Ardeal, specificul acestor culturi, precum și elementele de interferență dintre acestea și cultura românească; cu alte cuvinte, specificul culturii transilvănene.

Primul popas al acestui seminar-itinerant, un adevărat maraton, a fost localitatea Coltău din județul Maramureș, Castelul (azi, Casa memorială) unde Petőfi Sándor, marele poet al revoluției maghiare din '48 și-a petrecut luna de miere, înainte de a se avînta în lupta pentru libertate, egalitate și fraternitate. Apoi a urmat Tîrgu-Mureșul (Biserica din Cetate, Palatul Culturii, Teleki Téka); satul Budiu (aparținînd comunei Crăciunești), la o prosperă gospodărie de romi, unde au fost păstrate vechile meserii tradiționale ale acestei etnii;

prospera localitate Bran, cu celebrul Castel; apoi Castelul Peleş, Brașovul, Sighișoara, bătrîmul burg cu vestigiile culturii germane...

După revenirea în Satu Mare, cînd s-a trecut la evaluarea acestui seminar-itinerant, participanții (mulți dintre ei pășind pentru prima oară în localitățile și orașele alese drept țintă), pe lângă faptul că au fost încîntați de cele „descoperite” și adăpostite în magaziile sufletului și rațiunii, mi-au mărturisit că n-ar fi rău ca acest sistem de seminar-itinerant să se introducă și în școli; însușirea unor materii, sau cel puțin a majorității dintre acestea, ar fi, cu siguranță, mai eficientă, mai atractivă, mai colorată, toată lumea avînd doar de cîștigat.

* * *

La sediul Ligii Pro Europa - Filiala Satu Mare a început pregătirea (iar apoi, lansarea) emisiunilor de radio intitulate „Pledoarie pentru multiculturalitate”, (finanțator fiind Fundația Soros din Cluj) emisiuni care, începînd din 27 aprilie, pot fi audiate timp de patru luni (de două ori pe lună) la postul particular Radio Transilvania LBM din Satu Mare, fiind apoi retransmise la posturile aceluiași radio din localitățile Zalău, Bistrița, Oradea și Turda. Realizatorii acestor emisiuni, un grup inimos din cadrul Ligii Pro Europa - Filiala Satu Mare și-au propus să ofere publicului ascultător elemente mai puțin cunoscute din istoria, cultura, tradițiile și muzica celor 17 grupuri etnice care trăiesc alături de români, elemente care reprezintă cîte o floare rară din buchetul multiculturalității. (A.P.)

Relațiile româno-maghiare în perspectiva integrării euro-atlantice

Cu ocazia turneului delegației Partidului Civic Maghiar - FIDESZ în Transilvania, Liga Pro Europa, fidelă eforturilor sale de autentică reconciliere istorică româno-maghiară, în prelungirea „procesului” Bálványos, a organizat o masă rotundă în Salonul Alb al Hotelului Continental din Tîrgu-Mureș cu participarea unor reprezentanți ai partidelor politice democratice, ai autorităților locale, ai societății civile, ai cultelor și presei, pe tema enunțată. O delegație de prestigiu, condusă de președintele partidului, ORBÁN Viktor, președinte al Comisiei de Integrare Euro-Atlantice a Parlamentului Ungar, și care a mai cuprins personalități politice ca NÉMETH Zsolt, vicepreședinte al partidului și membru al Comisiei de Politică Externă a Parlamentului Ungar sau VARGHA Mihály, membru al Parlamentului, președintele Comisiei Economice a FIDESZ, FAZEKAS Sándor, primarul orașului Karcag sau KOVÁCS Sándor, președintele FIDESZ din Karcag, au purtat o vie discuție cu cei prezenți timp de peste două ore, abordînd chestiuni ale relațiilor bilaterale cu maximă franchețe. Cea mai dezbătută problemă a fost cea a integrării „simultane sau pe rînd” a celor două state în structurile euro-atlantice. „Dacă una din cele două țări va deveni membră a Uniunii Europene, aceasta va influența și relațiile dintre România și Ungaria” - a afirmat ORBÁN Viktor. „Integrarea simultană ar fi scenariul optim pentru cele două țări, dar și pentru maghiarii care trăiesc dincolo de frontiere. Acest scenariu este însă puțin probabil. Diferența dintre țările de la Vise-grád și restul țărilor est-europene nu poate fi trecută cu vederea. Dacă Ungaria se va integra mai devreme, trebuie stabilită natura relațiilor dintre Ungaria și România din această perspectivă. Interesul Ungariei este ca România să accedă cît mai repede în structurile euro-atlantice.” O singură notă discordantă, banală prin repetiție: s-au remarcat, din nou, prin comentariile lor dovedind ignoranță și amatorism ziaristii de la oficiosul PUNR, „Cuvântul liber”. (Sz.E.)

SĂPTĂMÎNA TOLERANȚEI · A TOLERANCIA HETE · WOCHER DER TOLERANZ · 1996

(continuare din pagina 1)

Analizând fișele de evaluare completate de participanți, dincolo de sugestiile concrete care sînt atît de binevenite pentru organizatori, pot fi considerate ca semnificative, credem noi, cîteva observații pe care îndrăznim să le reproducem:

„Ca de obicei Pro Europa își etalează clasa”; „Ar fi bine să se transpună în fapte ultimele sugestii ale zilei: constituirea unui consiliu al minorităților care să fie o organizație neguvernamentală”; „Necesitatea realizării unei solidarități în toate împrejurările; necesitatea dialogului și a implicării noastre în toate conflictele ce se ivesc etc.”. Sugestia de a repeta

specifică de tineret? De aceeași categorie aparține și concursul de orientare multiculturală intitulat „Itinerar multicultural țîrgumureșean”, organizat cu foarte competentă colaborare a Asociației Outward Bound, prin persoana inimoșilor Piroška și Viorel GANEA, care au mobilizat 160 de tineri participanți alături de cei cca. 40 de profesori și arbitri, oferind prilejul pentru tinerii concurenți să-și demonstreze cunoștințele (dar și să-și le îmbogățească!) despre valorile multiculturale ale orașului nostru. O premieră deci, care merită să fie apreciată și repetată.

O masă rotundă dedicată tinerilor a fost și cea intitulată „Interculturalitate

în unanimitate este că aceste întîlniri ar trebui organizate cît mai des.

În sfîrșit, un domeniu nu mai puțin atractiv și divers, cel al manifestărilor propriu-zis culturale, merită o enumerare mai detaliată. O expoziție de pictură la Galeriele UAP din Țîrgu-Mureș, datorată bunăvoinței soților Elisabeta și Gheorghe DAVID, care a cuprins printre altele o inedită colecție de autoportrete; o expoziție de artă fotografică „Mashkare Roma”, dedicată romilor, a artistului fotograf JAK AB Tibor, realizată în Salonul Alb al Hotelului Continental, cu ocazia dezbaterilor legate de învățămîntul copiilor romi; expoziția plasticienilor țîrgumureșeni Adrian Șerban CHIRA, Mariana Șerban CHIRA, Florin STREJAC, Adrian BOBLETEC și BANDI Kati la Centrul Cultural al Ungariei din București intitulată „Sens”, cu contribuția deosebită a criticului de artă Magda CĂRNECI, precum și a directorului Centrului, JÁRAI István. Două concerte remarcabile, atît prin calitatea interpretărilor, cît și prin raritatea apariției lor pe scena țîrgumureșeană: un concert de jazz cu formația Mircea Tiberian (un gen aproape dispărut din repertoriul muzical al orașului) și un recital de pian cu JANDÓ Jenő din Ungaria care (după extraordinara prezență de anul trecut a lui Dan GRIGORE și a invitaților săi) a fermecat publicul prezent cu Beethoven, Brahms și mai ales cu Sonata în Si minor a lui Liszt, oferindu-ne o interpretare plină de forță și subtilitate, demnă de a fi reținută de memoria culturală a urbei. Două premiere cinematografice, datorate în bună măsură bunăvoinței dlui JÁRAI István, director al centrului Cultural al Ungariei de la București, al căror mesaj, moral și estetic, a făcut sălile neîncăpătoare: „O vară de neuit” a lui Lucian PINTILIE în premieră țîrgumureșeană, cu o prezentare a criticului Călin CĂLIMAN și „A hetedik szoba” (A șaptea cameră) de MÉSZÁROS Márta, în rolul principal cu Maia MORGENSTERN, în premieră absolută.

Și, în sfîrșit, o seară de poezie și muzică în compania lui Ion CARAMITRU (care firește nu mai trebuie prezentat) și foarte tînăra și foarte talentată pianistă de la Chișinău, Mariana IZMAN, seară intitulată „Întorcerea la Eminescu”. Un spectacol „de cameră”, așa cum îi

Finaliștii concursului „Țîrgu-Mureșul multicultural”

cu regularitate astfel de întîlniri a întrunit consensul.

O altă categorie de manifestări, dacă ar fi să încercăm o clasificare, ar fi cea dedicată în mod special tineretului, chiar dacă prezența generației de mîine a fost preferată în fond la toate manifestările noastre. Dar cum să numim atelierul interactiv „Inimi deschise spre toleranță”, botezat astfel și animat cu mult entuziasm și pricepere de Helga UNGERMANN (atelier soldat de altfel cu un rezultat îngrijorător de negativ: toleranța în rîndul tineretului este cît se poate de redusă!) dacă nu o activitate

și toleranță în revistele școlare și studențești”, reviste tot mai prezente pe paleta publicațiilor, la care au participat cca. 50 de invitați de la 32 de reviste școlare și studențești, elevi și studenți într-o majoritate absolută, care sub „bagheta” unor redactori autentici - Andrei CORNEA de la revista „22” și ÁGOSTON Hugó de la „A Hét”, au avut prilejul nu numai să se cunoască între ei sau să-și clarifice unele probleme profesionale, dar și-au putut împărtăși opinia și despre problemele ridicate în titlu: toleranță și interculturalitate. O concluzie necesară, exprimată aproape

SĂPTĂMÎNA TOLERANȚEI - A TOLERANCIA HETE - WOCHE DER TOLERANZ - 1996

stă bine întâlnirii dintre un actor de talia lui CARAMITRU, o muziciană cu talentul Marianeî IZMAN și un Eminescu, poate coborât nițel de pe altarul „neamului”, dar înălțat, în mod neîndoielnic, pe pedestalul gânditorului în căutarea răspunsurilor fundamentale ale omenirii.

Intenția organizatorilor de a ține trează atenția publicului țîrgumureșean s-a realizat, credem noi, în bună măsură. Totuși nemulțumirea noastră persistă. Chiar dacă nu ne facem iluzii în privința impactului direct al unor astfel de manifestări asupra „omului de rînd”, incapacitatea noastră de a antrena în dialog, într-o proporție mai semnificativă, liderii de opinie - preoții, dascălii, politicienii -, cu o influență decisivă asupra mentalității sau a sorții cetățeanului, are toate motivele să ne îngrijoreze. Cu toate eforturile pe care le depunem, „tranziția” se anunță îndelungată. (Sz.E.)

Vernisajul expoziției din Colecția David

Program

Marți 19.03.1996

Deschiderea Săptămîinii: Smaranda Enache

Vernisajul Expoziției de pictură din Colecția David

Galeriile UAP, Palatul Culturii
Cuvînt de deschidere: Szokoly Elek, Cornel Moraru, Spielmann-Sebestyén Mihály, Gheorghe David

Masă rotundă cu public: „Tentația Intoleranței”

Sala Mică a Palatului Culturii
Invitați: Gabriel Andreescu, Magda Cârnci, Rudolf Herbert, Horváth Andor, Claude Karnoouh

Concert de Jazz - Mircea Tiberian

Cu Cristian Soleanu și Pedro Negrescu
Sala Mare a Palatului Culturii

Miercuri 20.03.1996

„Inimi deschise spre toleranță”

Casa de Cultură a Sindicatelor
Animatoare: Helga Ungermann

Recital de pian Jandó Jenő (Ungaria)

Sala Mare a Palatului Culturii
În concert lucrări de Beethoven, Brahms, Liszt

Joi 21.03.1996

Vizită de informare și analiză în școli generale

Vernisajul expoziției foto „Mashkare Rroma” (Printre romi)

Hotel Continental - Salonul Alb

„Pe urmele unei prejudecăți”

Hotel Continental - Salonul Alb

Invitați: Vera Câmpeanu, Nikolaus Kleininger, Vasile Ionescu, Ion Ionel, Mariana Costin, Maria Ionescu, Szüszer Katalin, Viorel Zoicăreanu

„O vară de neuitat” - un film de Lucian Pintilie

Cinematograful Tineretului

Prezentare: Călin Căliman, critic de film

Vineri 22.03.1996

Prezentarea trimestrialului ALTERA 2

Hotel Continental - Salonul Alb

Editori: Smaranda Enache și Szokoly Elek

Forumul Intercultural al Minorităților - sesiunea I

Hotel Continental - Salonul Alb

„A hetedik szoba” (A șaptea cameră) - un film de Mészáros Márta

Prezentare: Járαι István, directorul Centrului Cultural Ungar din București
Cinematograful Tineretului

Sîmbătă 23.03.1996

Itinerar multicultural țîrgumureșean

Start din Piața Teatrului

Forumul Intercultural al Minorităților - sesiunea a II-a și a III-a

Hotel Continental - Salonul Alb

Duminică 24.03.1996

„Interculturalitate și toleranță în revistele școlare și studențești”

Invitați: Andrei Cornea (Revista „22”) și Ágoston Hugó (Revista „A Hét”)

Casa Bernády

Seară de poezie cu Ion Caramitru

„Întoarcerea la Eminescu”

Lapian Mariana Izman (Chișinău)
Palatul Culturii

Luni 25.03.1996

SENS

Expoziția plasticienilor țîrgumureșeni Adrian Șerban Chira, Mariana Șerban Chira, Florin Strejac, Adrian Bobletec, Bandi Kati
Centrul Cultural Ungar

Protecția drepturilor copilului în școlile Tîrgu-Mureșului

Biroul pentru Drepturile Omului din cadrul Ligii Pro Europa a organizat în data de 19 aprilie 1996 o masă rotundă cu titlul „Protecția drepturilor copilului în școlile Tîrgu-Mureșului”, finalizînd proiectul cu același titlu.

Discuțiile au fost axate pe unele probleme concrete, cum ar fi:

- tratamente degradante, aplicarea pedepselor corporale;
- aplicarea pedepsei colective;
- ingerința regulamentelor școlare în educația din familie a copiilor;
- obligativitatea învățămîntului religios în școli;
- discriminarea negativă a unor categorii de elevi.

În domeniul tratamentelor degradante și aplicarea pedepselor corporale s-a stabilit că prevederile documentelor din domeniul drepturilor omului sînt reflectate atît de **Constituția României**, cît și în **Legea Învățămîntului**. S-a stabilit că cea mai largă interpretare a abuzurilor este prevăzută de **Convenția cu privire la Drepturile Copilului**: „Statele Părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv violența sexuală, pe timpul cît se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților săi legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.” (art. 19, al. 1.). Pe baza acestui articol, în unele țări, cum ar fi Suedia, pedepsele corporale aplicate chiar de părinți împotriva propriilor copii sînt amendate.

Cu toate reglementările, conform datelor pe care le deținem, în unele școli se mai aplică pedepse corporale, în special în clasele primare, din partea învățătoarelor. Care sînt măsurile legale ce pot fi luate împotriva cadrelor didactice, care nu respectă acest drept? Conform **Legii Învățămîntului**, art. 157 al. 2.: „Personalul didactic care practică asemenea metode va fi sancționat administrativ sau, în funcție de gravitatea abaterii, se va supune rigorilor legii.” De multe ori părinții, considerînd că „nu strică dacă copilul e ținut în frîu”, încurajează astfel de comportamente. Unii părinți nici nu știu că aplicarea pedepselor corporale este interzisă. Profesorii consideră că „nervii mai cedează, cînd lucrezi într-o clasă cu 30 de elevi” - și oricui i se poate întimpla într-o carieră de 30 de ani să comită o astfel de abatere. Cînd însă aplicarea pedepselor corporale devine o obișnuință, trebuie luate măsuri urgente.

Interdicțiile la aplicarea pedepselor colective nu sînt enunțate în mod expres, dar spiritul tratatelor internaționale de drepturile omului subliniază că fiecare om are dreptul de a fi judecat *individual*. Din punct de vedere psihic, efectul unei astfel de pedepse nu poate fi altceva decît scăderea simțului responsabilității individuale, formarea reflexelor de „turmă” (ascunderea în spatele „mulțimii”) etc. Totodată practica pedagogică arată că pedepsele colective sînt „răzbnute” de elevi, ei solidarizîndu-se împotriva cadrului care li le aplică.

În legătură cu ingerința regulamentelor școlare în educația din familie a copiilor, s-a subliniat importanța ca Regulamentul (din acest an unic pentru toate școlile, elaborat de Ministerul Învățămîntului) și interdicțiile școlare să nu se aplice și în afara activităților școlare, părinții bucurîndu-se de prioritate în acordarea educației.

În domeniul învățămîntului religios în școli, practica este favorabilă: părinții semnează dacă vor pentru copii învățămînt religios, și din partea cărui cult. Copiii părinților care nu doresc învățămînt religios, nu frecventează în mod obligatoriu orele. În cazul în care

părinții își schimbă religia în timpul anului școlar și renunță la învățămîntul religios, copiii lor nu sînt obligați să urmeze în continuare orele pentru a primi notă de încheiere. Cu ocazia premierii elevilor, nu se ține cont de diferențele mici, care pot apare din cauza unei materii în plus sau în minus. Astfel cei care nu urmăresc orele de religie nu suferă nici un fel de dezavantaj din acest motiv.

În cadrul domeniului discriminării negative a unor categorii de elevi, s-a subliniat că acestea se aplică în general împotriva aceluia care provin dintr-un mediu sărac. Colegii de clasă - uneori nici profesorii - nu înțeleg, de ce nu este îmbrăcat corespunzător copilul, de ce nu are creioane colorate etc. Cadrele didactice au probleme cu acești copii, care nu se integrează bine în comunitate, și de multe ori participă la marginalizarea lor. De ex. în școlile unde nu sînt destule manuale, acestor copii nu li se dau cărți, considerînd că ei oricum nu ar învăța, ar deteriora numai manualele.

Evident, această problemă nu se poate rezolva prin luarea unor măsuri administrative, ci printr-o schimbare de mentalitate. Practica cadrelor didactice arată că în acele colective, unde diferențele au fost conștientizate și explicate în mod corespunzător elevilor sau copiilor preșcolari, nu au apărut conflicte. Evitarea ridicării problemei diversității nu rezolvă, ci amplifică problemele.

A doua problemă ridicată, referitoare la discriminarea negativă a unor categorii de elevi s-a referit la atribuirea primelor litere din alfabet pentru clasele române, următoarele pentru celelalte secții (unde există mai multe secții după limbă de predare). Astfel, în psihicul copilului minoritar se înrădăcește senzația că el este numai de rangul doi, și nicicum nu poate fi considerat egal cu copiii majoritari.

Uneori dascălii se adresează copiilor referindu-se jignitor la apartenența etnică a copiilor, de ex. „măi, țigane”, sau „voi, ăi mai bruneți”, ceea ce ridică noi bariere în jurul copilului minoritar.

Manualele conțin idei sexiste, conform cărora femeile sînt potrivite numai pentru anumite activități, în general cele casnice. Diferențierea copiilor la orele de lucru manual pe bază de sex și nu pe bază de opțiune este de asemenea un început de discriminare.

La masă rotundă au participat educatori, învățători, profesori, elevi, studenți, psihologi — au lipsit însă reprezentanții Inspectoratului Școlar, directorii de școli (deși au fost trimise invitații atît Inspectoratului, cît și școlilor din Tîrgu-Mureș), ceea ce dovedește o totală lipsă de interes a factorilor de decizie în acest domeniu. Atît participanții, cît și presa au formulat întrebarea: cînd se vor numi pe aceste posturi persoane care doresc un tineret dezvoltat în spiritul european? O întrebare care nu și-a a primit, deocamdată, răspunsul. (H.I.)

Drepturile omului în penitenciare

Biroul pentru Drepturile Omului din cadrul Ligii Pro Europa lansează în perioada mai-iulie un proiect de studiu al respectării drepturilor omului în penitenciare.

Programul se va încheia cu o masă rotundă la care vor fi invitați comandanții unor penitenciare, împreună cu organizații de drepturile omului.

Concluziile vor fi cuprinse într-un studiu și prezentate presei. (H.I.)

Proiect PHARE

Promovarea și organizarea sistemului democratic și pluralist în România

În săptămîna 25-31 martie 1996, landul german Brandenburg și instituțiile sale au fost vizitate de cei 15 membri ai grupului selectat din 7 orașe transilvane (Tg. Mureș, Timișoara, Cluj, Sibiu, Satu Mare, Baia Mare, Odorheiu Secuiesc) de către Liga PRO EUROPA, în cadrul proiectului comun pe care aceasta îl realizează în colaborare cu Brandenburgisches Bildungswerk PRO EUROPA e.V., avînd titlul „Forum de întîlniri și pregătire pentru promovarea și organizarea sistemului democratic și pluralist, precum și a statului de drept în România” și finanțat de Uniunea Europeană.

Cu ocazia acestui prim seminar, s-au prezentat referate tematice de către cadre ale Universității din Potsdam, din ministerele landului Brandenburg, precum și din Institutul de cercetări în administrație și jurisdicție, urmate de discuții în care s-au clarificat multe aspecte interesante ale modului în care s-a realizat tranziția de la statul centralizat la cel democratic și pluralist în noile landuri ale Germaniei Federale.

Membrii grupului, a căror trăsătură comună este în primul rînd motivația politico-socială, precum și locul lor prezent și, eventual, viitor, în structurile administrației locale la nivel municipal și județean, au putut lua contact direct cu organele administrației locale la diferite nivele - în orașele Fürstenwalde și Neuzelle - avînd chiar ocazia să discute cu conducătorii fracțiunilor politice în incinta Parlamentului (Landtag-ului) Brandenburghez.

Componența grupului, în ordine alfabetică, a fost următoarea: Mircea BEȘA, din partea Ligii PRO EUROPA - Tg. Mureș; Anamaria BIRIȘ, Președintă a filialei Satu Mare a PNȚCD, Consilier județean; Florin BOZÎNTAN, Președinte al Filialei Baia Mare a PL '93; Titus CHIOAR, Președinte al Filialei Sibiu a PL '93; Eugen CRIȘAN, Consilier municipal CDR - Tg. Mureș; Iuliu DRAGOȘ, Președinte al Filialei Satu Mare a PNL; Olimpiu FAUR, Președinte al Filialei județene Timiș a PL '93; HAJDÓ Csaba, Referent în departamentul de tineret al UDMR; Rodica KOVÁCS, Consilier județean Satu Mare; MIHÁLY István, Secretar al UCDMR; Emil OLTEANU, Președinte al organizației germane de tineret „Siebenbürgen - Neue Einstellung”; Tinca PRUNEA, studentă la Facultatea de Studii Europene - Cluj; Mihai SPIELMANN, Consilier Județean UDMR Mureș; SZAKÁCS Géza, Președinte al Uniunii Economisților Maghiari; ZAKOTA Zoltán, Consilier Județean UDMR Satu Mare.

Contactele directe, stabilite cu parteneri de discuție foarte receptivi și deschiși dialogului au creat premisele realizării în viitor a unor colaborări concrete, în special în domeniul economic, care ar putea fi profitabile pentru ambele părți.

Următorul seminar, programat pentru perioada 10-15 iunie a.c., se va centra pe alte domenii specifice cum ar fi contribuția mass-mediei la rezolvarea problemelor tranziției, problemele legate de minoritățile etnice, rolul opoziției în Parlament precum și modul în care acesta poate influența politica economică și de investiții. (M.B.)

Tradiții și perspective

La inițiativa „DemokratiAkademin” s-a desfășurat la Stockholm, între 27-28 aprilie seminarul internațional „Democrație în Europa de Est: tradiții și perspective” la care LPE a fost reprezentată de Smaranda Enache, participantă la masa rotundă „Probleme etnice și de drepturile omului”. Printre cei invitați - parlamentari, analiști, universitari și publiciști din Suedia, Polonia, Federația Rusă, Germania, Lituania, Austria, România -, s-au aflat personalități ca Anna Brandt și Manne Wångborg (Ministerul de Externe al Suediei), Bengt Săve-Söderbergh (Director IDEA), Konstanty Gebert (Gazeta Wyborcza-Varșovia), iar în public Ana Maria Narti care se bucură în Suedia de respect și admirație. (S.E.)

Învățămîntul în domeniul democrației

Între 1-5 aprilie a.c. a avut loc la Tg.-Mureș seminarul intitulat „Introducere în predarea democrației”, organizat de American Federation of Teachers, în cooperare cu Federația Sindicatelor din Învățămîntul Preuniversitar din România și Liga Pro Europa.

Cei aproximativ 30 de profesori - din București, mai multe județe ale țării (Satu Mare, Caraș Severin, Argeș, Sibiu, Hunedoara, Dolj, Teleorman, Galați) cît și din Republica Moldova - au avut posibilitatea de a discuta probleme legate de metoda de predare în domeniul educației civice. Referenții americani - Michael DAVIS și Marlene HOFFMAN - au prezentat experiențele lor în domeniu. (H.I.)

Din nou, CIVITAS

În iunie 1995 avea loc la Praga una din cele mai largi reuniuni internaționale organizată în perioada post-comunistă pentru a trece în revistă situația educației civice. Peste patru sute cincizeci de participanți de pe toate continentele aveau să adopte o rezoluție care repune educația civică pe lista priorităților internaționale, atît în noile democrații, cît și în cele consolidate.

Reuniunea găzduită de Consiliul Europei (25-27 martie 1996) a Comitetului Internațional de Pilotaj al proiectului „Civitas” a avut drept scop să precizeze misiunea, structura, condițiile de aderare și perspectivele acestei organizații. A existat un consens asupra utilității creării unei structuri organizatorice flexibile și cuprinzătoare, capabilă să răspundă nevoii de conlucrare internațională în domeniul educației civice. La reuniune au participat personalități importante, reprezentînd USIA, Banca Mondială, Consiliul Europei, Federația Americană a Profesorilor, universități americane și europene, organizații și instituții participante la procesul de educație civică. Liga Pro Europa a fost reprezentată de Smaranda Enache, membră în Comitetul Internațional „Civitas”.

Un prim rezultat al reuniunii va fi conectarea unui important număr de beneficiari la sistemul de resurse Civnet, accesibil prin Internet. O delegație „Civitas” s-a deplasat la Sarajevo pentru a contacta educatori locali și a prospecta posibilitatea implicării „Civitas” în reclădirea societății civile post-belice din spațiul ex-iugoslav. (S.E.)

Protecția legală a minorității romilor

Asociația Avocaților pentru Apărarea Drepturilor Omului (APADO) a organizat un seminar în zilele de 15-16 martie 1996 la Brașov pentru lansarea programului Oficiului pentru Protecția Legală a Minorității Romilor, la care au fost invitați reprezentanții uniunilor romilor și a unor ONG-uri.

Oficiul, afiliat la APADO, are obiectivul de a monitoriza cazurile de încălcare gravă a drepturilor omului, ale căror victime sînt romii sau comunitățile de romi, în urma unor discriminări pe criterii etnice; asigurarea unei apărări calificate, cu sprijinul unor avocați cu experiență în aplicarea procedurilor judiciare române și a Convenției europene pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Programul este finanțat de Uniunea Europeană, făcînd parte dintr-un program PHARE, și se desfășoară în patru țări: Ungaria, Bulgaria, Slovacia și România.

Seminarul a avut drept scop discutarea cazurilor de încălcare a drepturilor omului, a discriminării negative aplicate împotriva romilor, și propunerea unui număr de cazuri spre anchetare.

În cadrul Conferinței Naționale a APADO (30-31 martie 1996, Brașov), la care reprezentantul Ligii Pro Europa a participat ca expert în domeniu, au fost stabilite cele 15 cazuri din aproximativ 40 propuse la seminar, care vor fi anchetate de urgență.

Propunerile Ligii (cazul Reghin, Cașinul Nou, Plăieșii de Sus, Lunga, Hădăreni) au fost acceptate, ele sînt deja în curs de anchetare. (H.I.)

Întîlnire

Centrele pentru Pluralism la Varșovia

În perioada 26-28 aprilie a.c. s-a desfășurat la Varșovia cea de a VII-a întîlnire a Centrelor pentru Pluralism și Rețeaua Jurnaliștilor Independenți, organizată de IDEE cu sediul în Washington DC și Varșovia, în cooperare cu Helsinki Federation for Human Rights. Au participat reprezentanții ai organizațiilor neguvernamentale și jurnaliști din aproximativ 18 țări din Europa Centrală și de Est și din țările din fosta Uniune Sovietică.

În deschidere dl. Jakub KARPINSKI a prezentat lucrarea „Polonia - postcomunismul, neocomunismul, recomunizarea, orientarea de stînga”. A doua zi, reprezentanții organizației Center for Antiwar Action din Belgrad au prezentat programul de rezolvare a conflictelor denumit „Goodwill Classroom”, iar dl. Marek NOWITZKI din partea Helsinki Federation for Human Rights a vorbit despre învățămîntul în domeniul drepturilor omului.

Întîlnirea s-a încheiat cu discuții privind obținerea de finanțări, dezvoltarea de programe, pregătirea unui proiect.

Următoare întîlnire a Centrelor pentru Pluralism va avea loc în Crimeea, iar jurnaliștii se vor întîlni în Bulgaria.

Liga Pro Europa a fost reprezentată de Kacsó Judit-Andrea, asistent de program. (J.-A.K.)

Reintegrarea șomerilor - Proiectul MÉTIERS -

Opération Villages Roumains, împreună cu asociația Europa SOS Roumanie, fundația „AGRICOLA 2000” din Ceuașul de Cîmpie precum și Liga PRO EUROPA realizează proiectul „Métiers” (Meserii), finanțat de Uniunea Europeană în cadrul programului PHARE & TACIS.

Scopul final al proiectului este crearea unei structuri organizatorice, de formă asociativă, avînd menirea să faciliteze reintegrarea șomerilor în muncă.

Fazele realizării acestui proiect sunt următoarele:

1. Aducerea la cunoștința publicului interesat a datelor proiectului

2. Înregistrarea și selecția unui grup de 15 persoane, șomeri cu studii superioare, motivați pentru o activitate socială de acest fel

3. Un stagiul de pregătire gratuită a persoanelor selecționate, cu o durată de 7 luni, în cadrul căruia specialiști francezi predau: limbă franceză tehnică, birotică, informatică, marketing și management pe piața forței de muncă.

4. Formarea grupului de bază, compus din cei mai buni stagitari, care, după perioada de pregătire, pun bazele unei asociații care se ocupă pe de o parte de găsirea și crearea unor noi locuri de muncă, în special în mediul rural, iar pe de altă parte de găsirea și pregătirea persoanelor adecvate acestor locuri de muncă, dintre șomerii din județ.

Pentru o perioadă inițială de 6 luni după constituirea sa, grupul de bază va fi salarizat în cadrul proiectului, urmînd ca în acest timp să găsească căile pentru continuarea activității sale prin interesarea unor întreprinderi locale și județene.

Dotarea completă a acestui „birou de forțe de muncă” cu mobilier, materiale și echipament de calcul se face din fondurile proiectului.

În luna februarie a.c., Liga PRO EUROPA a realizat lansarea proiectului, iar la începutul lunii martie, împreună cu partenerii, s-a finalizat selecția stagiarilor, care vor fi formați ca formatori.

Cursurile au început în data de 11 martie a.c. la Ceuașul de Cîmpie, unde OVR și Europa SOS Roumanie au un centru cu o tradiție de patru ani.

Periodic, progresul proiectului este urmărit și monitorizat de către o „comisie de pilotaj” din care face parte, în afara partenerilor de proiect, și o delegată din partea Direcției de muncă și protecție socială Mureș. (M.B.)

Dialogul generațiilor

Participanți: Gabriel ANDREESCU, Sorin ANTOHI, Dărața COȘOVEANU, Alexandru PALEOLOGU, Ana ȘINCAI, Mihai ȘORA, Sorin VIERU și aproximativ 40 de studenți de la diferite facultăți din București, Sibiu și Tîrgu-Mureș.

În luna martie a acestui an, redacția revistei ICS, bucurându-se de sprijinul Ligii Pro Europa și al fundației Olandeze Vastenaktie/CEBEMO, a organizat în colaborare cu Grupul pentru Dialog Social o masă rotundă „intelectual-studențească” intitulată, deloc întâmplător, Dialogul Generațiilor. Concepută ca o dezbateră liberă pe marginea problemelor întâmpinate de generația tânără, posibilele modalități de exprimare a punctelor de vedere marcînd practic caracterul întregului dialog. Chiar dacă stilul mult prea direct al domnului Sorin ANTOHI a lăsat fără replică la început întreaga adunare, seara a fost o reușită, izbutind să stabilească între generațiile prezente un anumit tip de raport benefic, care înainte de a întruchipa un aparent conflict, s-a dovedit a fi unul de comunicare, ceea ce, cel puțin în viziunea noastră, este un pas extrem de important. De asemenea, nu putem să fim decît încîntați de faptul că revista „ICS” a fost supusă criticilor venite din partea distinselor personalități prezente la această înfîlțire.

Serată studențească

Comentarii pe marginea conținutului numărului 2 al revistei ICS s-au purtat și la Tîrgu-Mureș unde, în cadrul unei atmosfere specific studențești a unei săli de lectură din incinta campusului universitar, au fost prezentate creațiile a trei studenți de la Universitatea de Medicină și Farmacie: poeziile Roxanei LUPESCU, lucrările plastice ale studentului Mihai CHIRIAC și compozițiile muzicale pentru orgă ale lui Dragoș SABĂU, care și-a însoțit interpretarea cu un colaj de proiecții, realizînd o interesantă diaporamă. Singurul aspect neplăcut al serii s-a consumat odată cu intervenția Poliției căminelor care intenționa să interzică derularea manifestării sub pretextul inexistenței unei autorizații prealabile. De îndată ce s-au lămurit lucrurile, seara culturală a putut continua, chiar dacă Poliția a perturbat din nou derularea ei, de această dată reclamațiile împotriva noastră venind din partea unui grup de studenți care erau refractari pur și simplu la Inițiativa Culturală Studențească. Cu toate acestea, seara a continuat.

Introducere în arta interactivă Performance-show

Ideea de a invita trei artiști austrieci specialiști în noua artă instrumentală interactivă i-a venit lui Peter SRAGHER. ICS-ul a fost încîntat de ideea pentru că performance-ul poetic este destul de necunoscut publicului român și spera că experiența vizionării unui astfel de spectacol inedit va fi interesantă și va putea pune studenții în temă cu acest gen de manifestări. Astfel, cei trei artiști din Austria, Christian LOIDL - performance, Jack HAUSER - saxofon și Wolfgang MUSIL - muzică electronică experimentală, au putut evolua în cîte-un spectacol la Tîrgu-Mureș - Sala Mică a Palatului Culturii, 25 martie 1996 și București - Club Litere, 27 martie 1996, demonstrîndu-și măiestria artistică. Fiecare dintre spectacole a fost precedat de o introducere în arta interactivă realizată de Peter SRAGHER, care, după spectacol, a lansat și antologia de poezii în traducerea sa: „Animale de vis, suplu hăituite”, care cuprinde operele a șapte importanți poeți austrieci, printre care și Christian LOIDL. (M.L.)

Cultura păcii

La Guernica (Gernika - Spania, Țara Bascilor) a avut loc între 22-26 aprilie a.c. cea de a șasea conferință internațională axată pe problemele păcii și reconcilierii, intitulată: „*Conflicte cronice, cheile de soluționare și cultura păcii*”. La invitația Institutului pentru Cultura Păcii „Gernika-Gogoratz” (organizatorul principal al manifestării internaționale) din partea Ligii Pro Europa a participat Mihály Spielmann. Domnia sa a avut și o intervenție cu titlul „*Deep Roots of Ethnical Conflicts in Eastern-Europe*” („Rădăcinile profunde ale conflictelor etnice din Europa Orientală”). (S.M.)

BIBLIOTECĂ

- Noi intrări în biblioteca LPE -

ISTORIE

Histoire de l'Europe - références

POLITICĂ

Hagen Schulz: *État et Nation dans l'histoire de l'Europe*

L.G.White & R.P.Clark: *Political Analysis*

MINORITĂȚI

Les minorités en Europe (coordonator: H. Giordan)

Åland Islands - monografie

V. Pană: *Minoritățile etnice din Transilvania 1918-1940*

PARLAMENTARISM

Parlamentul României

Landtag Brandenburg

Brandenburger Kommunalverfassung

CULTURĂ

Antologia „Cumpăna” - vol. 2/1995

Ake Daun: *Mentalitatea Suedeză*

DEMOCRAȚIE

Isaiah Berlin: *Patru eseuri despre libertate*

Thomas Carothers: *Assessing Democracy Assistance. The case of Romania*

DREPTURILE OMULUI

I.H.R. Law Group: *In the Public Eye*

PERIODICE

NZZ-Folio nr. 3-4/1996

Helsinki Monitor nr. 1/1996

Neue Gesellschaft Frankfurter Hefte nr. 3-4 1996

Index on Censorship nr. 1-2/1996

Magropress - ianuarie-aprilie 1996

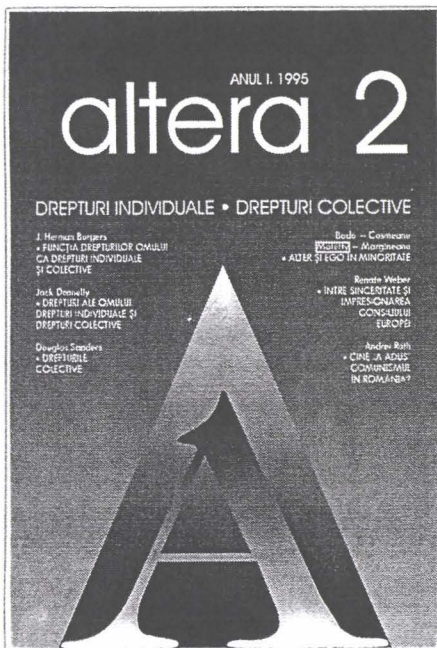
Frau & Familie nr.1-4/1996

(M.B.)

altera 2

Cel de-al doilea număr al trimestrialului Ligii Pro Europa urmează în linii generale structura celui dintâi. O treime din spațiul revistei este dedicată dezbaterii temei centrale a numărului, „drepturi individuale / drepturi colective”, beneficiind de contribuția unor renumiți autori occidentali, J. Donnelly, D. Sanders, H. J. Burgers. Rubrica „Dialog” reproduce masa rotundă intitulată „Un naționalism «bun», un naționalism «rău»?”, cu participarea, printre alții, a lui Gabriel Andreescu, Alexandru Paleologu, Pavel Câmpeanu, H. R. Patapievic, Horia Rusu, Varujan Vosganian. Continuă publicarea părții a doua, finală, a studiului de caz „Alter / Ego tirgumureșean” consacrat analizei implicării presei locale în evenimentele din martie '90. Este reprodușă în întregime „Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare” însoțită de o analiză datorată Renatei Weber și purfând titlul sugestiv „Între sinceritate și impresionarea Consiliului Europei”. Capitolul „Convergențe transilvane” cuprinde studii despre epoci diferite din istoria evreilor din Transilvania, semnate de Victor Neumann, Spielmann-Sebestyén Mihály și Lya Benjamin. Descrierea unor modele europene de tratament al minorităților (Tirolul de Sud, Danemarca, Germania), este urmată de considerații asupra drepturilor religioase ale omului în țările balcanice post-comuniste. Două noi rubrici îmbogățesc sumarul numărului doi: „Altera pars”, conținând articolul lui Andrei Roth „Cine «a adus» comunismul în România?”, și o secțiune de recenzii.

(S.E.)

Info PRO EUROPA

NEWSLETTER OF THE PRO EUROPE LEAGUE NR. 3-4 / 1996

CONTENTS:

P. 1-6-7: The Week of Tolerance - 1996 - a presentation of civic and cultural events. The Week of Tolerance, (second edition, financed by Heinrich Böll Foundation, Germany and CEBEMO, The Netherlands), included round-tables, debates, workshops, exhibitions, concerts, movies, poetry recital, and had brought together peoples which are open to mutual understanding.

P. 2: CALENDAR - a synopsis in Romanian and Hungarian of the PEL's main events in March and April of this year.

P. 3.: The College of Democracy in Bucharest and Budapest - description of the visits made by the College of Democracy students to the Parliament, the Presidency, the Government, the Embassies in Bucharest and Budapest. This way the students had the possibility to obtain information concerning the Romanian and Hungarian steps for the European integration.

P. 4.: Europe Begins Home - a presentation of the debate organised by the PEL in Odorheiu Secuiesc as part of the project „Reconciliation and Interculturalism in Transylvania”, focusing on the necessity of institutional and legislative reforms in the spirit of European values, the importance of the educational reforms and mentality changing.

P. 5.: The Mirrors of Democracy, the Mirrors of Knowledge - description of the PEL's - Satu Mare Branch activities. As part of the „Mirrors of Democracy - Forum for promoting interethnic relations” an itinerant seminar was organised in cultural areas of different ethnic groups in Transylvania.; *Romanian-Hungarian Relations in the Perspective of Euro-Atlantic Integration* - description of the round-table with representants of political parties in Tirgu-Mures and the FIDESZ president from Hungary.

P. 8.: Protection of the Children's Rights in the Schools of Tirgu-Mures - presentation of the study and the round-table concerning the children's rights. The absence of the persons appointed in high positions in the educational system in Mures county shows their lack of interest towards the still existing problems: corporal punishments, collective blaming, negative discrimination.; *Human Rights in Prisons* - an announce of a new study launched by the Human Rights Office of PEL.

P. 9.: Promoting and Organising the Democratic and Pluralist System in Romania - presentation of the „Forum of Meetings for Promoting and Organising the Democratic and Pluralistic System, and the Rule of Law in Romania” seminar, Brandenburg, Germany.; *Traditions and Perspectives* - a short description of the „Democracy in Eastern Europe: Traditions and Perspectives” seminar, Stockholm, organised by „DemokratiAkademin”; *Introduction to Teaching Democracy* - a short presentation of the seminar with the same title, organised by the American Federation of Teachers in Tirgu-Mures.; *CIVITAS, Again* - a description of the international meeting from Strasbourg, with the aim of building international co-operation in the field of civic education.

P. 10.: The Legal Protection of the Rroma - a short description of APADO's activities concerning the protection of the Rroma minority. As a frame of an PHARE project, APADO will offer free assistance in some cases in which Rroma persons were injured.; *Centers for Pluralism in Warsaw* - presenting the 7th meeting of the Centers for Pluralism and the Network of Independent Journalists.; *Reintegration of Unemployed People - Metiers Project* - description of the project, realised by Opération Villages Roumains, Europa SOS Roumanie, „AGRICOLA 2000” Foundation and PEL, financed by the European Union, PHARE & TACIS program.

P. 11.: Dialogue of Generations, Students Evening, Introduction in Interactive Art - Performance-show - presentation of the Cultural Initiative of Students activity: a round-table in co-operation with G.D.S.; a cultural evening; a series of Performance-show.; *The Culture of Peace* - short description of the international conference „Lasting Conflicts, the Keys of Solutions and the Culture of Peace”, Guernica, Spain.; New entries in the PEL's Library.

P. 12. Altera 2 - a presentation of the 2nd issue of the quarterly Altera, edited by the Intercultural Center of the PEL.

LIGA PRO EUROPA

co-președinți:

Smaranda ENACHE și CSIKY Boldizsár

4300 Tirgu Mures, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel/fax: +40-(0)65-168549; 217584 e-mail: lpe@lpe.sbnf.ro

Redactor: HALLER István;

La redactarea acestui număr au colaborat: Mircea BEȘA (M.B.), Smaranda ENACHE (S.E.), Marius ICHIM (M.I.), KACSÓ Judit-Andrea (J.A.K.), HALLER István (H.I.), Valentin LUCIAN (V.L.), OROSZ Attila (O.A.), Anamaria POP (A.P.), SPIELMANN Mihály (S.M.), SZÁVA Tünde (SZ.T.), SZOKOLY Elek (Sz.E.).

Tehnoredactare: PÁPAI László Zsolt;

Editare texte: KACSÓ Judit-Andrea, Mihaela IGNAT